

In het vorige nummer publiceerden we enkele artikelen over de gefinancierde rechtshulp (*Advocatenblad* 2004-3, p. 177-180). Die waren voor redactielid Georg van Daal aanleiding om in datzelfde nummer op persoonlijke titel een scherp stukje te schrijven tegen de opvatting dat de kwaliteitstoets, die sinds afgelopen januari verplicht is voor toevoegingsadvocaten, ook voor commerciële advocaten zou moeten gelden ('Het auditgezwel', *Advocatenblad* 2004-3, p. 177-180). Dat stukje bleek sommigen uit het hart gegrepen, en anderen tot scherp protest te prikkelen. In onderstaande bijdragen komen alle opvattingen aan bod.

Auditgezwel bestudeerd

Hilda de Groot

advocaat, tevens directeur SKiR

Was na de reactie van collega Wolters (*Advocatenblad* 2004-1, p. 33) de aandring in de pen te klimmen reeds aanwezig, het stukje van collega Van Daal over het auditsysteem kan niet onbeantwoord blijven.

Na herlezing blijft de indruk bestaan dat de grootste bezwaren van Van Daal ontstaan vanuit het – ik kan het niet anders omschrijven – ouderwetse Jacobse en Van Es- gevoel: van ons vrije jongens blijf je af. Waarom zou de audit met of zonder intercollegiale toetsing de onafhankelijkheid van een vrij beroep aantasten? Ik weet niet of het kantoor van Van Daal aan de audit heeft meegedaan, maar ik heb het idee dat hij de kwaliteitsstandaard niet echt heeft bekeken. Afgezien van het cliënttevredenheidsonderzoek is de standaard niet veel meer dan wat ook al staat in de eigen regelgeving van de Orde. Van Daal wekt ook, ten onrechte, de indruk dat de standaard door de Raden voor Rechtsbijstand is ontworpen. Toegegeven, de vraag naar een beoordeling van de kwaliteit is in eerste instantie gekomen uit de hoek van Justitie, maar de uitwerking ervan is in handen van de Orde. De Orde heeft de schoen aange trokken en net als zovele andere beroepsorganisaties van professionals een auditsysteem ontwikkeld. Vindt collega Van Daal nu echt dat in een tijd waarin schoonmakers, schoenmakers, bakkers, loodgieters, artsen, rechters enzovoort aan kwaliteitseisen voldoen, de advocatuur de arrogantie kan opbrengen om te zeggen: 'Voor ons is dat niet nodig'. Schaf de permanente opleiding dan ook maar af.

Aandacht voor kwaliteitszorg is een teken van professionaliteit en heeft niets met slechte kwaliteit te maken. Overigens waar baseert Van Daal zijn stelling op 'dat kennelijk duizenden sociale advocaten een serie organisatorische inkoppers niet goed en systematisch had geregeld'? Kwaliteitszorg heeft altijd als doel het eigen presteren op een hoger niveau te brengen. Het is een continu proces van beoordelen waar je staat en waar nog ruimte is voor verbetering, volgens Van Daal

een 'kwalijke ontwikkeling'. Of zit hem de pijn alleen in de noodzaak tot transparantie, het laten kijken in de eigen keuken? Waarom eigenlijk? Iemand die het heeft over organisatorische inkoppers heeft toch niets te vrezen? Wees trots op uw geoliede organisatie en laat die toetsen. Het is niets meer dan: *In God we trust, everything else we audit.*

Bezorgd

Angenita Pex

op persoonlijke titel; advocate te Breda

Met genoegen las ik de reactie van Georg van Daal op de artikelen van Ohm, Fortuin en Brands in *Advocatenblad* 2004-4 (p. 177-180). De ergernis over de voorgaande berichten was bij mij eveneens erg groot. Soms vraag ik me af of ik wel in dezelfde beroepsgroep zit als sommige schrijvers.

De commerciële advocatuur heeft een streng controle mechanisme, de marktwerking. Zoals Georg van Daal al zei, een advocaat met een uurtarief van € 400 die geen uitzonderlijke kwaliteit levert, wordt genadeloos afgestraft. De ontevreden cliënt ruilt zijn advocaat in voor een ander, keuze genoeg. Deze keuze hebben zij die onder een toevoeging procederen niet altijd. Vandaar dat zij misschien de extra bescherming van een audit nodig hebben. Controle van administratieve kwaliteit van met overheidsgeld bekostigde juridische dienstverlening is bovendien acceptabel, juist omdat het overheidsgeld betreft.

De financiële middelen voor subsidieëring van juridische dienstverlening zijn beperkt. Ik snap niet hoe Brands, die zelf klaagt over de beperking hiervan, ervoor kan pleiten dat een deel van deze beperkte middelen gebruikt wordt voor audits van commerciële advocaten.

In geen geval mag deze audit doorslaan naar een inhoudelijke toets. Voor zover dit al mogelijk is, brengt dit mee dat vertrouwelijke informatie van een cliënt met een derde gedeeld moet worden. Alle cliënten van zowel de commerciële als de sociale advocatuur hebben

er recht op dat wij dit bestrijden. Het behartigen van de belangen van onze cliënten is toch de eerste taak van onze beroepsgroep?

De reactie van Georg van Daal stelde me gerust en maakte me gelijktijdig bezorgd. Zijn waarschuwing voor de 'apparatsjiks' mag niet verloren gaan. Ik hoop dat voldoende advocaten tijd vinden om aan de democratische besluitvorming over dit onderwerp deel te nemen.

Strijdig met Europees beleid

Sip van Dijk

advocaat te Apeldoorn

In de Orde en ook in het *Advocatenblad* wordt momenteel een discussie gevoerd over de wenselijkheid van audits van advocatenkantoren en de invoering van verplichte kwaliteitsstandaarden, audits en zelfs intercollegiale toetsing.

Naar mijn mening zijn maatregelen als deze niet alleen onwenselijk, maar ook principieel onjuist. De advocatuur is een vrij beroep en moet dat ook zo veel mogelijk blijven. Iedere overbodige ingreep in de vrijheid van uitoefening van de advocatuur dient dan ook achterwege te blijven. Streng repressief toezicht is prima, zeker ook als kwaliteitswaarborg, maar iedere vorm van preventief toezicht is strijdig met het wezen van het vrije beroep.

Voor wat betreft de advocatuur speelt de in de wet vastgelegde geheimhoudingsplicht daarbij nog een belangrijke rol. Naarmate (meer) preventief toezicht op advocaten, hun werkwijze en hun werk plaatsvindt, wordt het risico dat de geheimhoudingsplicht op de tocht komt te staan steeds groter. Dat is niet alleen principieel zeer verwerpelijk, maar ook nog eens bepaald niet in het belang van de cliënten en hun zaken. Overigens: zou een advocaat – ongeacht of hij nu werkzaam is op een klein kantoor, dan wel op een groot internationaal advocatenkantoor – accepteren dat een willekeurige auditor of collegiale toetsers bij wijze van preventief toezicht inzage krijgt in willekeurige dossiers of in de boekhouding of het archief van het kantoor? Ik denk van niet.

In de Advocatenwet is het tuchtrecht voor de advocaten geregeld, dat als repressieve maatregel voor de advocaten die hun vak niet naar behoren uitoefenen uitstekend functioneert. Zelfs kan op grond van de Advocatenwet tegenwoordig een advocaat, die er blijk van geeft zijn praktijk niet behoorlijk te kunnen uitoefenen, worden geschorst. Ook zijn andere maatregelen met betrekking tot een behoorlijke praktijkuitoefening mogelijk en kan een onderzoek worden ingesteld naar de toestand, waarin de praktijk van de advocaat zich bevindt, als daartoe aanwijzingen bestaan. Zeker nu deze laatste maatregelen mogelijk zijn, bestaat geen enkele behoefte meer aan kwaliteitscontrole vooraf, in welke vorm dan ook.

De audit in de gefinancierde rechtsbijstand is de advocatuur door de overheid door de strot geduwd en het overgrote deel van de advocaten laat dit als schapen, die geschoren worden, over zich heen komen. In het bijzonder bestuurders van de Raden voor Rechtsbijstand en vertegenwoordigers van de sociale advocatuur pleiten nu zelfs voor algemene invoering van verplichte kwaliteitsstandaarden: Wij een last, dan de commerciële advocatuur ook. Zij zien daarbij overigens over het hoofd, dat zij door de belastingbetaler betaald worden en de commerciële advocaat zijn inkomsten uitsluitend op de vrije markt moet zien te verwerven, maar dit terzijde. Ook voor gefinancierde rechtsbijstand vind ik toetsing vooraf onjuist; voor iemand die slechts op de vrije markt opereert is dat temeer het geval.

Over de extra kosten van de last van toetsing vooraf zal ik het maar niet eens uitvoerig hebben. Duidelijk is in elk geval wel, dat uiteindelijk de advocaat deze kosten betaalt, hetzij door directe betaling van de auditor en de collega die hem intercollegiaal komt toetsen, hetzij door een verhoging van de bijdrage aan de Orde, die al torenhoog is, nog afgezien van de – ook niet geringe – bijdragen aan de plaatselijke Ordes.

Wie pleit voor verplichte kwaliteitsstandaarden, audits en intercollegiale toetsing zou zich moeten realiseren dat hij door dit pleidooi de bijl aan de wortels van het vrije beroep legt. Vrijwillige invoering van maatregelen als deze is prima, voor wie dat wenst, mits uiteraard de geheimhoudingsplicht onverkort in acht wordt genomen. Als door het zich vrijwillig onderwerpen aan dit soort maatregelen zelfs een ISO-achtig certificaat of andere erkenning als 'kwaliteitsadvocaat' kan worden verworven, is dat ook prima voor wie dat wil. De advocaat die hieraan niet wil meedoen zal voldoende andere wegen vinden om zijn kwaliteit te bewijzen. Hij moet de vrijheid daarvoor echter wel hebben en houden.

De tendens in Europa is een geheel andere dan het invoeren van allerlei maatregelen, die de uitoefening van het vrije beroep beperken. In het rapport d.d. 9 februari 2004 van de Europese Commissie over de concurrentie bij dienstverlening in vrije beroepen wordt gepleit voor afschaffing van overbodige reglementering. Hoe de Commissie denkt over het invoeren van nieuwe overbodige reglementering (verplichte kwaliteitsstandaarden, audits en intercollegiale toetsing) laat zich raden.

Mocht de Orde dan ook doorgaan met de discussie over verplichte kwaliteitsstandaarden, audits en intercollegiale toetsing, dan lijkt het gewenst dat individuele advocaten zich massaal met klachten tot de Europese Commissie en de Nederlandse Mededingingsautoriteit wenden om op deze wijze gepaste druk op de Orde uit te oefenen om in lijn te blijven met het Europese beleid, geen nieuwe reglementering in te voeren en ook de bestaande reglementering kritisch te toetsen.

